

In gesprek over lastige onderwerpen

Dat een beter leefklimaat voor residentiële jongeren kan leiden tot minder agressie richting medewerkers bleek bij Stek Jeugdhulp toen het Leefklimaatspel werd ontwikkeld. Gedragswetenschapper Marianne de Ranitz is één van de twee bedenkers van het spel: "Als medewerkers en cliënten zich prettig en veilig voelen, praten ze makkelijker met elkaar en dat leidt weer tot minder agressie."

Het Leefklimaatspel is onderdeel van een breder beleid bij Stek Jeugdhulp, waar ook bijvoorbeeld veiligheidsplannen, trainingen voor medewerkers en tal van interventies onderdeel van uitmaken. Alles gericht op het voorkomen van agressief gedrag van de jeugdige cliënten, bij wie vaak sprake is van gedragsproblematiek, psychische problemen, schooluitval of andere complexe problematiek.

Marianne ontwikkelde het Leefklimaatspel samen met teammanager Marieke Zaat, die zich voor haar opleiding specialiseerde in het onderwerp 'leefklimaat'. Marieke: "Het spel is in eerste instantie gemaakt om een prettigere leefomgeving te creëren. Dat het leidt tot een veiligere werkomgeving, is natuurlijk een heel fijne bijkomstigheid. Groepsleiders spelen het spel altijd samen met jongeren. Dat kan in een groep, maar ook in een één-op-één-setting. Soms worden ook de ouders betrokken. Er zijn enorm veel mogelijkheden. Er is zelfs een variant die in het voortgezet onderwijs kan worden gespeeld en een set kaartjes voor ouders en jonge kinderen."

"Je moet het gesprek aangaan"

Marianne legt het idee achter het spel uit: "Aan de hand van vragen, stellingen en opdrachten maak je allerlei onderwerpen bespreekbaar. De thema's zijn regels & afspraken, sfeer, veiligheid & preventie, relaties & sociale contacten en motivatie & verantwoordelijkheid. De gesprekken gaan bijvoorbeeld over huisregels, privacy, contact met ouders, doelen maken, grenzen stellen, middelengebruik of pesten. Onderwerpen die voorheen nog wel eens tot ruzie leidden." Marieke vult aan: "Je kunt klakkeloos 25 regels op papier zetten zoals 'je mag niet roken', maar dat is vragen om discussie. Met het spel ga je het gesprek aan."

Over dit praktijkvoorbeeld

Organisatie	Stek Jeugdhulp
Branche	JZ
Jaar	2015

Meer informatie?

Contactpersoon	Marieke Zaat
Functie	Teammanager
E-mail	M.Zaat@stekjeugdhulp.nl

**Wees
duidelijk
over
agressie**

► Lees verder

Bijvoorbeeld door de vraag stellen: 'Vind jij dat roken acceptabel is?' Je luistert naar de jongere en kunt vervolgens zelf uitleggen waarom het belangrijk is om niet roken. En je kunt aan de ouder vragen of hij of zij zichzelf een voorbeeld vindt voor het kind als het om rookgedrag gaat. Door met elkaar te praten, naar elkaar te luisteren en zaken serieus te nemen, ontstaat er begrip."

Marieke benadrukt dat er geen foute antwoorden zijn. "Het gaat vooral om de sociale aspecten. We willen dat jongeren leren hoe ze hun mening en feedback kunnen geven. Door een ontspannen sfeer durven jongeren veel meer te zeggen en zich echt te uiten. Als medewerker moet je dan oprecht durven luisteren naar wat ze te vertellen hebben.

We geven ze niet altijd gelijk, maar we zorgen wel dat ze gehoord worden. Door het spel horen we bijvoorbeeld wel eens dat een jongere er moeite mee heeft als we streng zijn over een regel. Dan komen we erachter dat niet de regel het probleem is, maar onze manier van benaderen."

Actief preventieve houding

Met het spel wordt dus niet alleen het gedrag van jongeren belicht, maar ook dat van de medewerkers. Marianne: "Wat straal je uit? Hoe ga je met conflicten om? Het maakt je bewust van wat je als groepsleiding doet, wat effect van jouw gedrag is op de jongeren. Onderschat niet hoeveel invloed dat heeft."

"Ook 'beschikbaar zijn' is belangrijk", vult Marieke aan: "Zorg dat je er echt bent voor je cliënten. Een verslag kun je ook op de groep typen, dat hoeft niet achter een gesloten deur. En als je op de groep bent, signaleer je meer en kun je sneller ingrijpen als het misgaat. Een actief preventieve houding noemen we dat."

Duidelijkheid en veiligheid

Stek Jeugdhulp heeft het Leefklimaatspel de afgelopen jaren veelvuldig ingezet. Marianne: "Door het spel wordt het onderwerp echt op de agenda gehouden. We adviseren onze teams om het minimaal één keer per drie maanden te spelen, maar als er aanleiding toe is kan het vaker worden gespeeld.

Over dit praktijkvoorbeeld

Organisatie	Stek Jeugdhulp
Branche	JZ
Jaar	2015

Meer informatie?

Contactpersoon	Marieke Zaat
Functie	Teammanager
E-mail	M.Zaat@stekjeugdhulp.nl

**Wees
duidelijk
over
agressie**

► Lees verder

En dat kan ook met collega's onderling, zonder cliënten. Je kunt dan bijvoorbeeld één stelling uitlichten om een teamvergadering mee te beginnen. Er zijn heel veel mogelijkheden. Wat je ook doet, het belangrijkste is dat je met je collega's één lijn trekt. Dat schept duidelijkheid voor jongeren en veiligheid voor ons als medewerker."

Het Leefklimaatspel van Stek Jeugdhulp is in combinatie met een training beschikbaar voor iedereen in de jeugdzorg. Kijk op <http://www.stekjeugdhulp.nl/nl/nieuws/2016/01/het-leefklimaatspel-is-een/229> voor meer informatie.

Kijk voor meer goede voorbeelden op:
<http://www.duidelijkoveragressie.nl/praktijkvoorbeelden>

Over dit praktijkvoorbeeld

Organisatie	Stek Jeugdhulp
Branche	JZ
Jaar	2015

Meer informatie?

Contactpersoon	Marieke Zaat
Functie	Teammanager
E-mail	M.Zaat@stekjeugdhulp.nl

**Wees
duidelijk
over
agressie**